

předpisům zákona o moru dobytčím, platí uvedené předpisy; při tom buď však hleděno ku většímu nebezpečí, jež vzchází přestoupením předpisů o moru dobytčím. Úřad trestní prohlásí propadlými zvířata a suroviny od nich pocházející, jež byly buď proti zákazu vezeny a provezeny přes hranice říšské nebo zemské, nebo byly dovezeny jinudy, než místy ku přechodu určenými neb jimiž byl kordon protržen (§§ 38 a 39 zák. o moru dob.).

Ústavy posluhů veřejných jsou živnostenská zařízení v tom záležející, že jsou obecnstvu za úplatu pohotově k službám na veřejných ulicích určité osoby. Živnost těchto osob jest koncesní (§ 15 odst. 4 ř. živn., rozh. ze dne 24. února 1862 č. 1146 a rozh. ze dne 27. března 1864 č. 24.043). Jakožto živnost pro služby místní podléhá toto zaměstnání co do maximálních sazeb úřednímu vyměření (§ 51 živn. ř.) a mimo to úpravě živnostenské policie (§ 54 odst. 2 živn. ř.). V čelných městech mají ústavy tyto veškeré prostředky k dopravě zboží a jsou zvláštními podnikateli organisovány a vydržovány. První ústav veřejných posluhů založen byl r. 1858 kupcem Bergrem v Brombergu; odtud rozšířilo se zařízení toto, zajisté v nejednom směru praktické, do Rakouska, Německa, Švýcar, Ruska, Anglie, Holandska a Severní Ameriky.

Ústavy pro hluchoněmé.

I. Pojem a význam.

Účel ústavy těmito sledovaný má význam neocenitelný; vychovávají, vyučují a schopnými k výdělku činí nešťastníky, jež od narození nebo nejtutlejšího mládí jsou sluchu zbaveni a u nichž se tudíž ani řeč vyvinouti nemohla; ústavy tyto pečují tudíž o výchovu hluchoněmých, by tito našli výživu v životě občanském a založili svoji existenci a tím se stali potřebnými a prospěšnými členy společnosti lidské. Účel ústavů těchto je tudíž velmi humanním a zároveň všeužitečným. Ústavy tyto jsou požadavkem pravé a ušlechtilé lidskosti a slouží též zájmu veškerenstva, umožňující tisícům nešťastným a opuštěným, by se stali účelnou činností prospěšnými celku. Statistické výkazy poučují, že hluchoněmých je daleko více v krajinách hornatých, než v nížinách, nejvíce jich jest v zemích alpských; tak připadá na př. ve Švýcarsku na 100.000 obyvatelů 245 hluchoněmých, v Solnohradsku 278, v Korutansku 441, ve většině evropských zemí přibývá pak hluchoněmých. Ústavy hluchoněmých jsou výsledkem snah dobročinných, jevících se od 2. polovice 18. stol. Ústavy tyto vznikly lidumilným působením 2 mužů. Byl to jednak abbé Karel Michael de l'Epée, jenž na své útraty založil r. 1760 ústav takový (teprve r. 1791 sestátněný) a v Německu byl to vynikající filantrop Samuel Heinicke, který přiměl r. 1778 knížete voliče Bedřicha Augusta Saského ku zřízení veřejného ústavu hluchoněmých v Lipsku. Od toho času pokládaly evropské státy a obce za svou povinnost následovati tohoto vzoru a pečovati o výchovu a vyučování hluchoněmých ve zvláštních ústavech. Tak povstaly vynikající ústavy hluchoněmých ve Vídni, Berlíně, Praze a j. V nynější době věnuje moderní stát plnou péči též výchově těchto mrzáků. Ve všech vzdělaných státech setkáváme se již s ústavami hluchoněmých. Veliký počet těchto ústavů založili též soukromníci. Rostoucí potřebě není však dosud přes četné a dobře zřízené ústavy tohoto druhu ani z daleka vyhověno, takže se právem stěžuje, že mnoho těchto nešťastníků, zejména v zemích alpských, vyrůstá beze všeho vyučování a propadá přímo blbosti. Jest tudíž předním úkolem státu věnovati hluchoněmým pozornost ještě větší.